

ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Віліщук А.В.,

здобувач другого рівня вищої освіти спеціальності 014.10.

«Середня освіта. Трудове навчання і технології»

Рівненський державний гуманітарний університет

Сучасний освітній процес вимагає нових підходів до здійснення навчально-виховного процесу, зокрема й на уроках технологій. Успіх здійснення навчального процесу ґрунтується, перш за все, на зацікавленості учнів змістом навчального матеріалу та процесом навчання. Тому рушійною силою процесу навчання є пізнавальні потреби та інтерес, які спонукають учнів до діяльної активності. Відтак, провідним напрямком змісту технологічної освіти є проектно-технологічна діяльність, котра інтегрує всі види сучасної діяльності людини, починаючи від творчого задуму до повної реалізації ідеї.

З досліджень О. Коберника [1], В. Сидоренка [2], О. Сушенцева [3], О. Хищенко [4], С. Ящука [5] видно, що педагогічними умовами успішної активізації пізнавальної діяльності учнів на різних етапах проектно-технологічної діяльності у навчальному процесі основної школи є: систематичний, цілеспрямований розвиток мотивації навчально-трудова діяльності учнів; створення «ситуації успіху» в пізнавальній діяльності; диференціація процесу навчання; організація проблемного навчання. Основним шляхом їх реалізації є впровадження в навчальний процес особистісно-орієнтованих педагогічних технологій. До таких технологій належить і проектно-технологічний підхід у трудовому навчанні. Відповідно, навчання учнів передбачає їх залучення спочатку до навчальних, а згодом і творчих проектів.

Особливість проектно-технологічного підходу у трудовому навчанні, в порівнянні з іншими методами навчання, проявляється в тому, що учні під час цієї діяльності більш активно залучаються до самостійної, практичної та систематичної роботи, в них розвиваються моральні та трудові якості, пізнавальні потреби й інтереси, формуються мотиви навчально-пізнавальної діяльності. Це свідчить про те, що головною складовою даного методу є самостійність учня.

Теоретичні дослідження учених (В. Сидоренко [2], та ін.) засвідчують, що провідні положення проектно-технологічної методики навчання ґрунтуються на врахуванні особливостей особистості учнів, зміні основної схеми взаємодії вчителя та учнів, значному підвищенні автономності учнів при вирішенні особистісно-значимих проблем у процесі активно-пізнавальної розумової діяльності, значному підвищенні рівня внутрішньої мотивації учнів до навчання та рівня їх пізнавальних потреб.

Однією з перших особливостей проектно-технологічної діяльності є наявність значимої соціальної або особистої проблеми, що вимагає для свого рішення інтегрованого знання й дослідницького пошуку. Таким чином, стрижнем проектування є зв'язок задуму й подальша його реалізація.

Одним з провідних критеріїв оцінки діяльності школярів у проектно-технологічній діяльності є володіння способами навчально-пізнавальної діяльності (навички у використанні різних джерел інформації й методів дослідження); уміння пра

цювати в колективі, приймати чужу думку, протистояти труднощам; здатність до самоорганізації й рефлексії.

Проектна діяльність містить у собі кілька етапів: пошуково-дослідницький (коротке формулювання завдання, пошук і аналіз проблеми або теми проекту, об'єкта проектування, збір та вивчення й обробка необхідної інформації й пророблення оптимальної ідеї; конструкторський (визначення критеріїв відповідності проектуваного виробу, дослідження варіантів конструкції об'єкта праці на основі вимог дизайну й економічної оцінки, вибір і розробка найбільш оптимального варіанта конструкції й технології виготовлення виробу); технологічний (розробка конструкторської й технологічної документації, практична реалізація проекту з підбором необхідних матеріалів та інструментів, внесення при необхідності змін у конструкцію й технологію, контроль якості виготовлення об'єкта праці; заключний (оцінка якості реалізації проекту, захист (презентація), проведення міні маркетингових досліджень).

Система навчання учнів проектною діяльністю є відкритою, у неї можуть додаватися ті або інші дидактичні прийоми, методи навчання, що враховують різні фактори й умови цілісного рішення технологічної проблеми, тому що найбільшою ефективністю володіють різні їхні сполучення. Дидактичні принципи навчання, на яких ґрунтується проектно-технологічна діяльність учнів (саморегуляція навчання, навчання в практичній діяльності, зв'язок школи з життям) забезпечують вирішення конкретних педагогічних завдань: розвиток самостійності, активності, здатності до формування інтегративного знання; активізація самостійної пізнавальної діяльності, здатності до цілеспрямованості, планування, ухваленню рішення, баченню проблеми; знання своїх можливостей і здатностей

В узагальненому змісті педагогічне значення методу проектів (О. Коберник [1], та ін.) полягає і в тому, що він є засобом створення середовища для здійснення самостійної освітньої діяльності учнів, причому на міжпредметній основі. Саме метод проектів, як спланована й постійна частина освітнього процесу, створює умови для розвитку в учнів умінь самостійно діяти в різноманітних життєвих обставинах, прагнення до самопізнання й самоорганізації.

Проаналізувавши зміст проектно-технологічної діяльності видно, що в її процесі в учнів формуються навички добувати потрібну інформацію самостійно в науковій, навчальній і довідковій літературі, активно розвиваються основні види мислення, розвиваються інтелектуальні здібності, підсилюється позитивна мотивація навчання, тому що виріб створюється з урахуванням власних інтересів, потреб і можливостей. Також розвиваються пізнавальні потреби та інтереси. Як показує практика, виконуючи творчі проекти від ідеї до її втілення, учні вчаться самостійно з'ясувати прогалини у своїх знаннях і знаходити шляхи виправлення такого стану. Самостійне виготовлення учнями творчого проекту, формує в них творче системне мислення, технологічну культуру, привчає школярів до цілеспрямованої діяльності, що є основним компонентом перетворення матеріалів, сировини, енергії й інформації та розвиває уяву, що в майбутньому стає основою інноваційного мислення.

Змістом проектно-технологічної діяльності передбачено включення учнів у дослідницьку діяльність, що сприяє формуванню в них умінь аналізувати, оцінювати.

При цьому ними осмислюється власна готовність до творчої пізнавальної діяльності. На етапі проектування в процесі навчально-пізнавальної і практичної діяльності учнями здійснюється усвідомлення своїх творчих можливостей, ступінь готовності до творчої діяльності; планування і конструювання найбільш раціональних і ефективних способів діяльності з набуття знань, умінь і навичок; прогнозування результатів і можливих труднощів на шляху їх досягнення; обґрунтування, проектування, вибір засобів, методів, форм здійснення творчої діяльності [5].

Таким чином, невід'ємною складовою організації уроків профільного навчання в старших класах стає проектно-технологічна діяльність, яка розглядається нами як обґрунтована і спланована діяльність, що передбачає розробку конструкції, технології виготовлення і реалізацію об'єкта проектування, та спрямована на активізацію навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Список використаних джерел:

1. Коберник О., Бербец В., Сидоренко В., Ящук С. Методика навчання учнів 5-9 класів проектуванню у процесі вивчення технології обробки деревини і металу: Навчально-методичний посібник. Умань: УДПУ, 2004. 114 с. (С. 8)

2. Сидоренко В. Проектно-технологічний підхід як основа оновлення змісту трудового навчання школярів: Трудова підготовка в закладах освіти, 2004. № 1. С. 2-4.

3. Сушенцев О. Є. Сутність пізнавальної діяльності учнів: Рідна школа, 2002. № 11. С.13 – 15.

4. Хищенко О. Особливості організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках технологій. Випуск 51. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, 2015. С. 293 - 296

5. Ящук С. Організаційно-методичні умови проектно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: зб. наук. праць Уманського держ. пед. ун-ту ім. Павла Тичини. Київ: Міленіум, 2004. С. 160 - 170

*Науковий керівник: О.І. Шурин канд. пед. наук, доцент
Рівненський державний гуманітарний університет*

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ АГРОІНЖЕНЕРНИХ КАДРІВ, РОЗВИТОК І САМОРОЗВИТОК ПЕДАГОГА В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

Курепін В.М.,

канд. екон. наук,

старший викладач кафедри

методики професійного навчання

Миколаївський національний аграрний університет

Інтенсивне і бурхливий розвиток науки і техніки в перебігу останніх десятиліть, фантастичні досягнення в інформаційних технологіях, генної інженерії, деталізація економіки і перенесення новітніх військових технологій на цивільні галузі викликали